

Шляхам Д-ра Францішка Скарыны

(Заканчэнне з 3-й бачыны)

яны трагічна загінулі ў бальшавіцкім БССР. Каб здабыць пашпарт на права раю пад апекаю старэйшага брата — Кацяна. Другам візіта была з Польшчы у вабе сенатора Базыля Рагулі, які ездзіў у Жэнезу да Лігі Нацыяў у справах палітычных і, вяртаючыся дамоў, затрымаўся ў Празе. Стаканыне з Б. Рагулю было ня менш прымесным, як з пісьменьнікамі ў паэтамі, бо ён быў маім суседам у краю й супольнымі працаўнікомі на Ніве беларускай. Невялікая беларуская каленія, што складалася з старэйшага грамадзства на чале з Радаю БНР і студэнтства, ня мела готак, як Украінцы і Расейцы, сваі школаў і таму ўся культура-палітычная праца праводзілася ў арганізаціях і палітычных партыях. Студэнты былі падзелены на дзве асноўныя палітычныя групы: не-залежніцкую ў зменавехаўскую. Да не-залежніцкай групы належала партыя сацыял-рэвалюцыянэрў і партыя сялянскай. Студэнты першых груп ўтварылі Аб'яднаные Беларускіх Студэнцкіх Арганізацій (А. Б. С. А.), што належала да міжнароднае арганізаціі студэнтаў. Партия сацыял-рэвалюцыянэрў на чале — з сув. пам. Др-ам Т. Грыбам пры актыўным удзеле сяброві партыі Др. сув. пам. Чарніцкага й інжынера Бусты, была найбольш актыўна ў віле систэматичную палітычную працу на толькі ў межах свае нацыянальнае групы, але прымала актыўну ўдзел ў міжнародных маштабах. Др. Т. Грыб, будучы душою гэтага партыі, адзначаўся сваім палітычнымі здольнасцямі й красамоўствам. Прадчастыя ігноні адыхаю на вечнасці зьяўляюцца вельмі балочым для беларускага грамадзства ў барацьбе за незалежніць Беларусі.

Да груп зменавехаўцаў належалі тая студэнты, якія мелі наўвеце, пасыла сканчэнны студыю, свой ад'езд у

А. Негнявіцкі

Крыху аб адным аглядзе

(Заканчэнне з 1-й бачыны)

далынікаў «Нарысаў» няма. Была-ж ужо ў БССР такая кнішка («Навука» на службе нацдэмаскай контррэвалюцыі, 1931), дзе паказваўся «канкэртны 1931», дзе паказваўся «канкэртны 1931», дзе паказваўся «канкэртны 1931». Але давялося зьяніць з цыркуляцый, бо прачытав яе із здаровай галавой, то толькі ў радах тых, што кръчыць «Ліў злодзец!..» А таму ў дадзеным выпадку выглядае, што аўтары «Нарысаў» вельмі добра ведалі сваю справу, выцягнуўшы належную навуку з няўдалай гісторыі з Вольфсонам.

А. Галубіцкі

Пры заканчэнні Калесынік звяртае

Палітычны плягіят

Залетася з радыё «Вызваленіне» ў ках, ад месяцаў намаўляе ў лістох сп. А. Каханоўскага «далучыцца», зь яўнаю надзеяй, што той сваім прозвішчам зможа надаць групуюць нейкую больш палітычную ахварбоўку. Справа грошаў, пасады — чыста прыватная справа й падысьці тут нейкую «ідэяльгію» нілётка. Дзялі гэтага прайшло на мала часу, пакуль да асабістай «сацыяльнай базы» была наканец дамайстравана «ідэяльгічна надбудова». Колькі тыдні на тыму «ідэяльгія» стручаных далаў асьмеліўся наканец разаслаць даверанымі сваю даўжэйшую пісаніну-дэкларацію (бо аж на 21 бачыну), з пратаноўю «далучыцца», на ёй «стась».

Тэр гэты зраджае поўную маглавую імпартэнцию аўтара — ніводной сваёй аргыналітай думкі, усе «тэзы» жыўцом сьпісаныя ад ведамых зарубежнікаў. Вось яны: Рада БНР паляніяфільская, таталітарная, альтыдемакратычная, неправамоцная, няважная і г. д. Яўны чысьпішы плягіят усім ведамым зарубежніцкай дэмагогіі, на якой тыхае ёдуць ужо добры дзесятак гадоў і ўсім добра ведама, у які туپік заехаў. Ёсьце вельмі харктэрная маленькая розыніца: для зарубежнікаў Рада БНР «наважная» ад самага іх зараджэння, для Ліманоўскага — ад міністру страты ягонай пасады! У цэлым — мізэрны абраў поўнага «жабраўства філізофіі».

Ёсьць кандыдат у лідэры, ёсьць «ідэяльгія» (хай сабе ё спісаная) — цяпер робяцца пошуки «масаў». 4-га траўня сёліцца «лідэр» у Нью Єрку, на пустой практыцы Др. Шчорса (які, зразумела, рады памагаць справе «відрэзенія» зарубежнай дэмагогіі) склікае сход — пару «дзікіх», пару зарубежнікаў і хмароўцаў. Пераконвае іх «злучыцца» ў палітычную групую. Справа аднак-жа йдзе туга. «Лідер» і сам вычувае, што ягонае палітычнае «ажыўленіе» не ўсім відочнае асабістай-шкурной закваску. Каб галізну гэтага факту сарніміра прыкрыць, ён (як сам інфармаваў на сход-

З далёкага мінулага нашага краю

Раскопкі ў Наваградчыне

(Паводле «Чырвонай Зімены», 30. 4. 17)

Наваградчына нязвычайна багатая археалічнымі помнікамі. Перш за ёсць гэтага сараднівяковія замкі ў Міры, Нясвіжы, руіны вежаў велічнага замку ў Наваградку. Старожытныя курганы, якіх многа сустракацца ў Наваградчыне, съветчыць аб заселенні гэтага тэрыторыі ў далёкія часы.

У 1956 годзе за паўтара месяцаў значную работу правяла тут Славяна-Літоўская група Прыбалтыцкай экспедыцыі Інстытуту гісторыі матар'яльнай культуры АН СССР. Было раскапана 13 старожытных курганоў, даследавана пасяленіе X—XI стагодзідзяў паміж вёскамі Гарадзілаўкай і Сялец, за-кладзены шурфы на Замкавай гары ў Наваградку, а таксама паблізу Барысавіцкай царкви, зъѣбранны археалічны матарыял з Малога Замчышча, на якім насыпаны помнік Адаму Міцкевічу.

Былі зроблены вельмі цікавыя знаходкі. На полі паміж вёскамі Сялец і Гарадзілаўка, на беразе ракі, захавалі

Юбілейны вечар Рыгора Крушыны ў Нью Ёрку

ДЕНЬ МАЦІ Ў НЮ ЁРКУ

У 1907 годзе адна жанчына ў Філіпельфіі (ЗША) у дзень угодкаў съвірі свае маці заказала імшы на паміять усіх матак. Наступны год цэлая Філіпельфія съвятавала гэты саёны дзень. А ў 1914 годзе Амэрыканскі Кантгрэс утапіў наважкіў прэзыдэнта Вільсона абвесціць другую індзельсць траўня съвітам Маці. Звычай гэтай борзы разыходзіўся па ўсім культурным съвеце. Дзень гэтага съвіткуеца на толькі букетамі кветак і падарункамі найдаражэйшай у сям'і асобе, як толькі выказаваннем асабістай пашаны ў любові да яе. Святае гэтае мае грамадзкі характар.

Паэту-юбіляра віталі прадстаўнікі беларускіх арганізацый, жадаючыя им дальных поспехаў у лірыцы каханыні прыгастства. Сваё прывітаныне прыслаў таксама (выказаваючы жаль, што на мог прыехаць асабісту) дэйны Галава Аб'яднання Украінскіх пісьменнікаў «Словак» сп. Грыгор Падалік (Касцюк).

У вадкас на шчырыя вітаныне усхватыў пісэт пісатель Рыгор Крушына. У дадзенага ў выдавецстве «Бацькаўшчына» пісатель зборніка сваіх выбраных твораў некалькі вершаў і ўрывак з пам'ятніка «Руйнах пачуццяў».

На заканчэнні першага часткі вечару прысутныя слухалі з праграмай радыё «Вызваленіне»: дэкламацію часткі з Крушынавым пам'ятнікам «Кантата самотніх» і літаратурна-музычны мантаж «Ліччынія» («Ліччынія»). Праграма «Вызваленіне» зрабілі моцнае ўражаныне на прысутных, у выніку з чым быў пазыў выказаваны пажаданы пачуць больш гэтакіх речак і ў іншых беларускіх асяродках.

На заканчэнні «парадку дня» узделнікі вечару перайшли ў другі канец залі на «рознае» і «вольныя прапановы». Да «рознае» належала добрае віно, закускі і інші. З выступленіяў у гэтай частцы вечару траба адціміць зварот-заклік да беларускіх пісэт і пісменнікаў ген. Ф. Кушалія, у якім ён звязаўшы зусімі юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадным нацыянальным фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнае духовому адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадным нацыянальным фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі ідэя служынія праў літаратурнага адраджэнню беларускіх нацый, але і супольны пагляд на пісменніка як на інжынера духу, як на дойліда гмаху духу, паводле фармулёўкі беларускага літаратурнага крытыкта Адама Бабарэкі і пісэт У. Дубоўкі. Пазыней, у 30-я гады арштамі, высилкамі і расстрэламі спыніўшы гэты буйны росків беларускага літаратурнага Сталінішча, пісімі і самабытным літаратурным працесе на Беларусі ў другой палове 20-х гадоў, пазыней брутальнай злыківданым беларускім інквізітарамі. Належачы з сянянінім юбілярамі да розных літаратурных пльняў, — сказаў старшыня БІНІМ-у, — мы быў разам у вадnym нацыянальnym фронце. нас лучыла на толькі